

Sygn. akt I CSK 3162/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa B. O. i T. O.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 czerwca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie
z dnia 18 listopada 2021 r., sygn. akt I ACa 59/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 18 listopada 2021 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie po rozpoznaniu sprawy z powództwa B. O. i T. O. przeciwko Bank spółce akcyjnej w W., o ustalenie i zapłatę, na skutek apelacji Pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach z 27 października 2020 r., oddalił apelację oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego.

Skargę kasacyjną na powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie wniosła Pozwana, zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 189 k.p.c., art. 65 k.c., art. 353¹ k.c. w zw. z art. 58 § 1 k.c., art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 3 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE nr L 95, s. 29, dalej: dyrektywa 93/13), art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 385¹ § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, art. 358 k.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c., art. 56 k.c. w zw.

z art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 282) w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c., art. 1 ust. 2 w zw. z art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 w zw. z art. 385¹ § 1 k.c., art. 1 pkt 1 lit. a) oraz art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 165, poz. 984),, art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 i art. 58 § 1 k.c., art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c., a ponadto art. 5 k.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymagającego rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy sprowadzającego się do ustalenia, czy przy dokonywaniu oceny klauzul przeliczeniowych, tj. klauzul przewidujących stosowanie kursu kupna do wypłaty kredytu lub kursu sprzedaży do spłaty rat kapitałowo-odsetkowych, wynikającego z Tabeli kursowej Banku, z perspektywy abuzywności, należy uwzględnić, że art. 111 ust. 1 pkt 4 Prawa bankowego daje (i dawał w czasie zawierania umowy) bankowi podstawę do ustalania kursów w Tabeli kursowej banku i żaden przepis prawa nie przewidywał w dacie zawarcia Umowy kredytu obowiązku wskazywania w jej treści sposobu ustalania kursów walut, a w konsekwencji umowy o kredyt denominowany odzwierciedlały ówczesnie obowiązujący model ustawowy i w tym zakresie powinny być wyłączone spod oceny z perspektywy abuzywności zgodnie z art. 1 ust. 2 dyrektywy Rady 93/13?

Skarżąca wskazała też na potrzebę wykładni art. 385¹ § 1 w zw. z § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 oraz art. 1 pkt 1 lit. a) oraz art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw.

Ponadto Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w innym składzie wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy na podstawie art. 398¹⁶ zd. 1 k.p.c. poprzez uwzględnienie apelacji Pozwanej w całości, a ponadto o zasądzenie od Powodów na rzecz Pozwanej kosztów procesu - w tym kosztów zastępstwa procesowego, za postępowanie

przed Sądem II instancji oraz za postępowanie kasacyjne, według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wyłącznie na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione w sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Oznacza to, że nie w każdej sprawie skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., sygn. akt II CZ 178/99, OSNC 2000, z. 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem stanowi odrębną część skargi i podlega ocenie co do zasady samodzielnie, tj. bez odnoszenia się na etapie jego rozpoznania (tzw. przedsądu) do argumentacji, która dotyczy rozpoznania skargi po jej przyjęciu przez Sąd Najwyższy. Przytoczone przez skarżącego okoliczności powinny jednoznacznie wskazywać na to, że w zasadniczym postępowaniu skarga kasacyjna zostanie rozstrzygnięta na korzyść strony, która ją wniosła (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 października 2005 r., sygn. akt II CZ

89/2005, z 10 sierpnia 2006 r., sygn. akt V CSK 2004/06, i z 24 lutego 2006 r., sygn. akt IV CSK 8/06). To na skarżącym spoczywa obowiązek sformułowania w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odpowiednich argumentów wskazujących na istnienie powyższych okoliczności.

Istotne zagadnienie prawne oferowane przez Skarżącą jest pozorne, bowiem sprowadza się w istocie do wskazania tezy o charakterze raczej polemicznym, a nie zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym. Niezależnie od tego, wniosek w tym zakresie nie został prawidłowo umotywowany, nie zawiera bowiem koniecznego wyводу prawnego, jaki wymagany jest od profesjonalnego pełnomocnika formułującego w treści skargi wniosek wskazujący na istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, tj. na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest wyłącznie problem o charakterze prawnym, a nie faktycznym lub wynikającym ze stwierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu. Jego rozstrzygnięcie powinno stwarzać przy tym realne i poważne trudności, a także mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia innych spraw. Skarżący winien jest w tym przypadku przedstawić pogłębioną argumentację prawną, bowiem zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny, powstały na tle konkretnego przepisu prawa. Nie może ono odnosić się do subiektywnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 maja 2018 r., II CSK 15/18; z 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17; z 19 kwietnia 2018 r., I CSK 709/17; z 10 kwietnia 2018 r., I CSK 733/17).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 25 maja 2021 r., II CSK 96/21).

Ponadto, w judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w powołanym przepisie nakłada na skarżącego obowiązek wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20). Występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zapytaniu przedstawianego przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 października 2012 r., I PK 129/12; z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, Biuletyn SN 2015, nr 5). Zagadnienie to nie może być przy tym pozorne, czyli m. in. nie może stanowić próby obejścia dokonanych przez sądy ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

W niniejszej sprawie w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Skarżąca nie przedstawiła argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych ani – co szczególnie ważne – wątpliwości, które nie mogą być rozwiązane z uwzględnieniem powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa ani wykazania, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia ma znaczenie zarówno dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, jak też innych podobnych. W niniejszej sprawie ograniczono się do zgłoszenia wątpliwości, które w istocie stanowią pozór występowania w sprawie zagadnienia prawnego.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie przeprowadzono szczegółowej analizy orzecznictwa i poglądów doktryny zakresie objętym zagadnieniami prawnymi. Argumentacja Skarżącej nie wykazuje, że w sprawie ujawniło się zagadnienie wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, którego wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa.

Skarżąca zdaje się tracić z pola widzenia fakt, iż problematyka oceny abuzywności postanowień dotyczących sposobu ustalania kursów walut znajduje podstawę normatywną nie w art. 111 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 2439), lecz w przepisach dyrektywy 93/13 oraz implementujących je unormowaniach Kodeksu cywilnego. Postanowienia umowy (regulaminu), określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych. Postanowienia takie były wielokrotnie przedmiotem badania Sądu Najwyższego (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, z. 11, poz. 134; 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19; 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21). Postanowienia umowy (regulaminu), określające zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych. Takie klauzule mają charakter abuzywny, bowiem kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Sprzeczność z dobrymi obyczajami i naruszenie interesów konsumenta polega w tym przypadku na uzależnieniu wysokości świadczenia banku oraz wysokości świadczenia konsumenta od swobodnej decyzji banku. Art. 111 ust. 1 pkt 4 ustawy – Prawo bankowe wskazujący obowiązek banku ogłaszania w miejscu wykonywania czynności, w sposób ogólnie dostępny, *inter alia*, stosowanych kursów walutowych, nie może być poczytywany jako norma stanowiąca podstawę dla uznania, iż bank może swobodnie kształtować kurs walutowy czy też, że obowiązek ten wyklucza ocenę postanowień dotyczących przeliczania kursów walut na gruncie art. 385¹ i nast. k.c.

Z kolei powołanie się na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo istnienia poważnych wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, przy czym konieczne jest w takim przypadku

przytoczenie sprzecznych orzeczeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 maja 2018 r., I CSK 31/18; z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15 i tam przywołane orzecznictwo). Przez rozbieżności w orzecznictwie sądów uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należy przy tym rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub zbliżonych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawa, wyłożone lub zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń albo innych decyzji procesowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, Nr 2, poz. 29). Konieczne jest przy tym również wykazanie, że dokonanie wykładni jest niezbędne dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 641/15).

Skarżąca wskazując na występowanie w sprawie przesłanki na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. sformułowała następujące problemy: 1) czy w świetle prawidłowej wykładni art. 385¹ § 1 w zw. z § 2 k.c. oraz w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 możliwe jest dalsze wykonywanie umowy kredytu denominowanego po wyeliminowaniu z niej, uznanych za abuzywne, klauzul przeliczeniowych: bez wypełnienia powstałej w ten sposób luki w umowie, z zachowaniem pozostałych postanowień umownych, poprzez wypełnienie powstałej w tej sposób luki w umowie zastosowaniem art. 358 k.c., poprzez wypełnienie powstałej w ten sposób luki w umowie zastosowaniem art. 56 k.c. w zw. z art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe, czy też prawidłowa wykładnia art. 385¹ § 1 w zw. z § 2 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 prowadzi do wniosku, że eliminacja klauzul przeliczeniowych z umowy kredytu denominowanego winna prowadzić do upadku (nieważności) całej umowy kredytu, z uwagi na brak możliwości dalszego jej wykonywania? 2) czy w świetle prawidłowej wykładni art. 385¹ § 1 w zw. z § 2 k.c. oraz w zw. z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 dla ustalenia skutków abuzywności postanowień umownych istotne znaczenie ma wola konsumenta, którego oświadczenie w tym przedmiocie ma także decydujące znaczenie dla kierunku rozstrzygnięcia sądu? 3) czy prawidłowa wykładnia art. 1 pkt 1 lit. a) oraz art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw oznacza, że

wejście w życie ustawy antyspreadowej z dniem 26 sierpnia 2011 r. potwierdziło ważność umów o kredyt denominowanych zawartych przed dniem wejścia w życie ww. ustawy i zawartych w nich postanowień oraz wykonalność umów tego typu, które nie określały zasad ustalania kursu wymiany na potrzeby stosowania umowy kredytu i wyeliminowało abuzywny charakter postanowień umownych, czy też prawidłowa wykładnia wskazanych artykułów nie wyłącza możliwości powoływania się na abuzywność klauzul związanych ze sposobem określania kursu waluty, po jakim ma być dokonywana wypłata kredytu i spłata rat kapitałowo - odsetkowych, zawartych w umowach kredytów denominowanych, które podpisane i realizowane były jeszcze przed wejściem w życie tej nowelizacji?

Skarżąca nie wykazała, aby w niniejszej sprawie zachodziły poważne wątpliwości wykładnicze lub rozbieżności w orzecznictwie oraz nie uzasadniła wniosku zgodnie z regułami ustalonymi na gruncie dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Po pierwsze, niewystarczające jest wskazanie tezy, iż w zakresie podnoszonym we wniosku istnieją rozbieżności w orzecznictwie sądów. Konieczne jest bowiem wskazanie choćby przykładowo rozstrzygnięć w innych sprawach niż rozpoznana z udziałem strony skarżącej, w których w podobnych bądź tożsamyh stanach faktycznych zapadły odmienne rozstrzygnięcia. W niniejszej sprawie Skarżąca wskazała orzeczenia sądów powszechnych, jednak nie wykazała w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, iż dokonanie wykładni jest niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy i wpływałoby oraz w jaki sposób na samą treść orzeczenia. Nie wystarczy bowiem do uznania zasadności skargi kasacyjnej wskazanie abstrakcyjnego zagadnienia czy powołanie się na ewentualne rozbieżności. Konieczne jest bowiem każdorazowo wykazanie, czy i w jaki sposób zaprezentowane tezy mogą wpłynąć na rozpoznanie sprawy w postępowaniu kasacyjnym. Większość judykatów zostało jednak przywołanych albo poprzez wskazanie jedynie określonej tezy, albo nawet bez jej wskazania. Tym samym Skarżaca nie wykazała, iż chodzi o rozbieżności, które dotyczą tożsamyh bądź podobnych spraw. Co więcej, na nieporozumieniu polega wskazanie orzeczeń Sądu Najwyższego, bowiem ewentualne rozbieżności w orzecznictwie tego Sądu

nie stanowią podstawy do uznania, iż zachodzi okoliczność wskazana w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Jedynie na marginesie wypada wskazać, iż zasadnicze wątpliwości wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na powyższej podstawie były przedmiotem orzeczeń Sądu Najwyższego. W szczególności w ocenie tego Sądu, stwierdzenie nieważności umowy mieści się w zakresie sankcji, jaką dyrektywa 93/13 przewiduje w związku z wykorzystywaniem przez przedsiębiorcę nieuczciwych postanowień umownych. W tym też kontekście należy rozważać aspekt "utrzymania" umowy przez wprowadzenie rozwiązań np. art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe; aktualnie: t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 282). Nie ma żadnego uzasadnienia zastosowanie szczególnych unormowań związanych z ustaleniem sumy wekslowej wyrażonej w walucie obcej do umowy kredytu. Nie mamy tu bowiem do czynienia z relacją *lex specialis* - *lex generali*, czy wypełnieniem luki prawnej. Skutki zastosowania przez przedsiębiorcę klauzul abuzywnych zostały jasno określone w Kodeksie cywilnym i nie ma potrzeby odwoływania się do uregulowań, które nie są charakterystyczne dla określonej instytucji prawa cywilnego (w tym przypadku: umowy kredytu, zob. wyrok Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2022 r., II CSKP 550/22, niepublikowany). Z kolei W świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w razie stwierdzenia abuzywności klauzuli ryzyka walutowego utrzymanie umowy „nie wydaje się możliwe z prawnego punktu widzenia”, co dotyczy także klauzul przeliczeniowych przewidujących spread walutowy (zob. wyroki TSUE z: 14 marca 2019 r., Dunai, C-118/17, ECLI:EU:C:2019:207, pkt 52; 5 czerwca 2019 r., C-38/17, HS, ECLI:EU:C:2019:461, pkt 43).

Jak wyjaśniono w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jeżeli eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, to nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy. Koresponduje to z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, który przewiduje, że nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po

wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z: 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22). Wyeliminowanie z umowy niedozwolonych postanowień umownych rodzi zatem konieczność dokonania oceny tego, czy umowa ta w pozostałym zakresie jest możliwa do utrzymania.

Jak wskazał Sąd Najwyższy, wyeliminowanie ryzyka kursowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR, jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, że należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu. Oznacza to z kolei, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (wyrok z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18). Wyeliminowanie abuzywnych klauzul przeliczeniowych nie prowadzi do utrzymania w mocy kredytu indeksowanego kursem CHF jako kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR (wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22); to samo dotyczy kredytu denominowanego kursem CHF (wyrok Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22; zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lipca 2022 r., I CSK 3445/22, niepublikowane i powołane tam wcześniejsze orzecznictwo).

Jak już wskazano, stwierdzenie nieważności umowy mieści się w zakresie sankcji, jaką dyrektywa 93/13 przewiduje w związku z wykorzystywaniem przez przedsiębiorcę nieuczciwych postanowień umownych. Zagwarantowana konsumentom przez dyrektywę ochrona ukierunkowana jest m.in. na osiągnięcie skutku prewencyjnego, o czym mowa w jej art. 7, tj. zniechęcenia przedsiębiorców do wykorzystywania w zawieranych umowach nieuczciwych postanowień umownych. W wyroku z 6 marca 2019 r. (C-70/17 i C-179/17, Abanca Corporación Bancaria SA i Bankia SA, ECLI:EU:C:2019:250, pkt 54) TSUE wykluczył, aby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w umowach.

Z uwagi na treść art. 29 § 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1904) Sąd Najwyższy, nie mając kompetencji

do pominięcia stosowania przepisów ustawy, co wprost wynika z art. 179 ust. 1 Konstytucji RP, a także mając na względzie niepodważalność powołania sędziego na podstawie art. 179 Konstytucji RP, odstąpił w niniejszej sprawie od oceny prawidłowości powołania sędziego w składzie Sądu *ad quem*, mimo wyboru tegoż w postępowaniu przed Krajową Radą Sądownictwa ukonstytuowanej w składzie niespełniającej wymagań wynikających z art. 187 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 czerwca 2017 r., K 5/17, OTK ZU nr 48/A/2017), a w konsekwencji ważności postępowania czy skuteczności orzeczenia z powyższych względów z uwagi na ich niedopuszczalność, co wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2021 r., K 3/21, zaś w zakresie skuteczności wstrzymania („zawieszenia stosowania”) przepisów ustawy o Sądzie Najwyższym z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 14 lipca 2021 r., P 7/20 (OTK ZU nr A/2021, poz. 49). Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą (art. 190 ust. 1 Konstytucji RP), co skutkuje niedopuszczalnością następczego stosowania przez Sąd unormowania uznanego przez Trybunał za niezgodny z Konstytucją RP, zaś ewentualne rozstrzygnięcie pozostające w sprzeczności z orzeczeniem TK w powyższym zakresie nie korzystałoby z przymiotu prawomocności materialnej w rozumieniu art. 365 k.p.c.

Tym samym Sąd Najwyższy nie znajduje podstaw do niestosowania w niniejszej sprawie zasady niedopuszczalności kwestionowania statusu sędziego (deklarowanej w art. 29 § 2 i 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym), co mogłoby sugerować wskazanie w pkt 1 lit. d postanowienia Wiceprezes Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-204/21 R Komisja Europejska przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej (ECLI:EU:C:2021:593). Powyższe rozstrzygnięcia, a przede wszystkim treść art. 179 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, nie pozwalają bowiem na ocenę kryteriów odnoszących się do okoliczności wyboru kandydatów na stanowisko sędziowskie przez Krajową Radę Sądownictwa, a w konsekwencji kwestionowanie skuteczności powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego przez Prezydenta RP, a tym samym ubezskutechnienia inwestytury, czego nie mogą w szczególności uzasadniać kryteria wskazane w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K.

przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa oraz C.P., D.O. przeciwko Sądowi Najwyższemu, ECLI:EU:C:2019:982.

Niezależnie od powyższego jednak, również w świetle wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ewentualne wady procedury wyboru kandydata na urząd sędziego przed Krajową Radą Sądownictwa, nawet w razie uznania naruszenia Konstytucji RP w tym zakresie (poprzez stwierdzenie niezgodności z Konstytucją przepisów stanowiących podstawę procedury zakończonej powołaniem do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego), samodzielnie nie pozwalają na podważenie niezależności sądu rozpoznającego sprawę (wyrok TSUE z 29 marca 2022 r., C-132/20, w sprawie BN i in. przeciwko Getin Noble Bank S.A., ECLI:EU:C:2022:235), zaś samo powołanie przez Prezydenta RP na urząd sędziego jest niepodważalne (wyrok TSUE z 22 marca 2022 r., C-508/19, M.F. przeciwko J.M., ECLI:EU:C:2022:201). Tym bardziej niedopuszczalne jest – zarówno w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jak i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej – podważanie skuteczności powołania na urząd sędziego stanowiącego prerogatywę Prezydenta RP, która zamyka proces nominacyjny wykluczając możliwość jego „weryfikacji”. Dodać należy, że respektowanie zasady stabilności sprawowania urzędu sędziego powołanego na ten urząd przez Prezydenta RP na podstawie art. 179 Konstytucji RP, stanowi jeden z elementów gwarancji prawa do sądu w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji. W niniejszej sprawie nie wskazano natomiast jakichkolwiek okoliczności, które wymagałyby weryfikacji niezależności Sądu *ad quem*.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przesądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

[as]